

Протоколи иловагӣ ба Конвентсия оиди ҳуқуқҳои кӯдак ва даҳлати иштироки кӯдак дар низоҳои мусаллаҳона

Давлат-иштирокчиҳои Протоколи мазкур дар дастгирии ҳамагунаи Конвентсия оиди ҳуқуқи кӯдак рӯҳбаланд буда, шохидии худро оиди тайёри дар хизмати паҳнкунии васеи корӯ рӯҳбаланди ва муҳофизати ҳуқуқи кӯдак медиҳад, боз аниқки он ки ҳуқуқи кӯдакон ба муҳофизати махсус имтиёз доранд, барои хуб кардани шароити ҳамавақтаи кӯдакон, ки ягон фарқият надоранд ва инчунин инкишоф ва маълумоти онҳо дар шароити сулҳ ва амният муҳаё кардан, ба таъсири фалокатовар ва микёси андозаи ихтилофи мусаллаҳона ба кӯдак, инчунин барои натиҷаҳои дарозмуддат барои сулҳи мустаҳкам, амният ва инкишоф ташвишовар буда, танқиди пайгирии кӯдакон дар шароити ихтилофи мусаллаҳона инчунин ҳамлаовариҳои бевосита ба объектҳои, ки мувофиқи ҳуқуқи байналхалқӣ муҳофизат карда мешаванд, дар ҷойҳои, ки умуман иштироки зиёди кӯдакон дида мешавад, ин ҳам бошад мактабҳо ва беморхонаҳо, вазъияти байналхалқии судӣ ҷиноятиро изҳор карда, махсусан ихтисосоро дар он ки сифати амали ҷиноятҳои ҷарбӣ пайваста бо даъват ба хизмати ҷарбӣ ё ба ҳолати ҷарбӣ гузаронидани кӯдакони синни 15 нарасида, ё ин ки истифодаи фаъолияти онҳо дар амалиётҳои ҷангӣ дар доираи ҷӣ байналхалқӣ ҷӣ ғайри байналхалқӣ ихтилофи мусаллаҳона дошта, қайд карда, ҳамин ҳел ҷӣ бо мақсади амали таъсирбахши иҷроиши ҳуқуқ, ки дар Конвентсия оиди ҳуқуқи кӯдак эътирофшудааст, зарур аст, ки муҳофизати кӯдаконро дар иштироки ихтилофоти мусаллаҳона пурзур кард: моддаи 1-и Конвентсияи ҳуқуқи кӯдак онро ба назар мегирад, ки барои мақсади ин Конвентсия ҳар як фарди инсоние, ки то ба сини 18 сола расидан, агар аз рӯи қонун ба кӯдаки мазкур, ки ба балоғат нарасидааст қайд мекунад, дар оянда бовари бар он доранд, ки Протоколи факултативии Конвентсия баландбардории имконияти синни шахси даъватшавандаро ба қувваҳои мусаллаҳ ва иштироки вай дар амалиётҳои ҷангӣ, бо усули таъсирбахш барои омода гардонидани шартҳои мусоидат мекунад, ҳамаи амалҳои, ки ба кӯдакон тааллуқ доранд диққати аввалиндараҷа бояд барои ташкили хуби хоҳишҳои кӯдак равона карда шавад, қайд мешавад, ки 26-ум конференсияи байналхалқии Салиби Сурх ва Ҳилоли Аҳмар, ки декабри 1995 баргузор гардид пеш нигоҳ кард, махсусан ба тарафҳои ихтилофот дошта, тамоми роҳҳои ҷойдоштаро бо мақсади муҳаё сохтани он ки кӯдакони ба синни 18-сола нарасида дар амалиётҳои ҷангӣ иштирок накунанд, яқдигарфаҳмӣ хуш қабул карда дар моҳи июни 1999 сол дар Конвентсияи байналхалқии ташкили меҳнат № 182 оиди маън ва чораҳои фаври оиди решакан кардани шакли баъди меҳнати кӯдакон, ки умуман маън мекунанд, маҷбурӯ ё ҳатман ҷалби кӯдакон барои истифодаи онҳо дар ихтилофоти мусаллаҳона, ҷалби безобитаи таълим ва истифода дар дохили давлат ва берун аз марзи он қудаконро дар амалиётҳои ҷангӣ гурӯҳҳои мусаллаҳ аз давлатҳои мусаллаҳи худ ва изҳори масъулиятнокии онҳое, ки ҷалб, таъмин ва истифодаи кӯдаконро бо ин мақсад доранд, маҳкум карда, оиди вазифадорӣ ҳар як тарафи ихтилофоти мусаллаҳона дошта ҳолати ҳуқуқи гуманитарии байналхалқиро риоя карда, қайд карда мешавад, ки

Протоколи мазкур бо мақсад ва шартҳо ягон зарар намеорад, ки дар Низомномаи Созмони Милли Муттаҳид омадааст ва дар моддаи 51 илова карданд ва меъёрҳои муносиби ҳуқуқҳои гуманитариро ба назар гирифта, шароити ҷаҳони ва бехатарӣ, ки дар асоси ҳурмати мақсадҳо ва принципҳои дар Низомнома омода ва иҷрои шартномаҳои истифодашуда дар соҳаи ҳуқуқи инсонӣ, шартҳои истифоданабаранда буда, барои муҳофизати пурраи кӯдакон, махсусан дар вақти ихтилофоти мусаллаҳона ва забти хориҷӣ, талаботҳои мухсуси кӯдаконро, ки асосан бо назардошти ҷалби онҳо ва истифода дар амалиётҳои ҷангӣ бар зидди Протоколи мазкур таҳқиқшуда мебошад, алоқа ва амволи иқтисодӣ ва иҷтимоии онҳо ё ҷинсиёт ба назар гирифта, оиди ба назар гирифтани зарурати сабабҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва сиёсии иштироки кӯдакон дар ихтилофоти мусаллаҳонаро ёдовар шуда, дар оянда барои зарурати мустақамии ҳамкорихои байналхалқӣ дар амалигардонии Протоколи мазкур, инчунин дар офияти ҷисмони ва рӯҳӣ, иҷтимоӣ ва яқҷояшавии иҷтимоиёти кӯдаконе, ки қурбонии ихтилофоти мусаллаҳона мебошанд, дастгирии иштироки ҷамъият, махсусан кӯдакон ва он кӯдаконе, ки қурбонӣ дар паҳнкунии маълумотҳо ва барномаҳои маориф, ки ба Протоколи мазкур тааллуқ доранд оиди гуфтаҳои поён маслиҳат карданд:

Моддаи 1.

Давлат-иштирокчӣ тамоми чораҳои заруриро барои таъмини он ки хизматчиёни ҳарбӣ ва қувваҳои мусаллаҳи онҳо, ки синни 18 соларо пур накардаанд, барои иштирок накардан дар амалиётҳои ҷангӣ қабул кунанд.

Моддаи 2.

Давлат-иштирокчи шахсони ба синни 18-сола нарасидаро ба даъвати зарури дар қувваҳои мусаллаҳи худ даркор нест, таъмин кунанд.

Моддаи 3.

1. Давлат-иштирокчӣ синни камтарини шахсони бо хоҳиши худ даъватшударо ба қувваҳои мусаллаҳи миллии худ бо баробарии синни онҳо, ки дар банди 3-и моддаи 38-и Конвенсияи ҳуқуқи кӯдак, принципҳоро ба назар гирифта, ки дар ин мода шахсони ба Конвенсия муносиб, ба синни 18 нарасида, ба муҳофизати махсус ҳуқуқ доранд.

2. Ҳар як давлат-иштирокчӣ дар тасдиқи Протоколи мазкур яқҷояшавӣ ба он аризаи зарурии характердорро ба ниғаҳдори месупорад, ки дар он омадааст синни миёнае, ки барои даъват бо хоҳиши худ ба қувваҳои мусаллаҳи Милли ва қафолатҳо оиди қабули давлат барои таъмини он, ки ҷунин даъват маҷбуру ё характери паст задани иззати нафс пешниҳод мекунад.

3. Давлат-иштирокчӣ давъатро бо хоҳиши худ иҷозат медиҳад ба қувваҳои мусаллаҳи Милли шахсонеро, ки синни 18-солагиро пур накардаанд, кафолат пешниҳод мекунад, ки камаш таъмини онро:

а) чунин даъват ҳақиқатан бо хоҳиши худ бошад;

б) чунин даъват аз тарафи падару модар ё шахсони масъули даъватшаванда розигии ҳақиқи дошта бошад;

в) чунин шахсон оиди вазифаҳои худ, ки бо хизмати ҳарбӣ пайваста мешаванд, маълумот дода мешаванд;

г) чунин шахсон шаҳодатномаи ҳақиқиро, ки оиди синни вай то қабули хизмати ҳарбии Милли пешниҳод мекунад.

4. Ҳар як давлат-иштирокчӣ ҳар лаҳза метавонад мавқеи арзи худро, бо роҳи равонакунии огоҳиномаи муносиб ба сурогаи Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид, ки ҳамаи давлат-иштирокчӣ маълумот медиҳанд, мустаҳкам кунад. Чунин огоҳинома аз рӯзи қабули Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид эътибор пайдо мекунад.

5. Талабот оиди зиёд кардани синну сол, ки дар банди 1-и моддаи мазкур омадааст, дар Созмонҳои илмӣ паҳн намешаванд, ки таҳти назорати қувваҳои мусаллаҳи давлат-иштирокчиён мутобиқи моддаҳои 28 ва 29-и Конвенсияи ҳуқуқи кӯдак ҳаст.

Моддаи 4.

1. Гурӯҳҳои мусаллаҳ, ки аз қувваҳои мусаллаҳи давлати хубтар ҳастанд, бе ягон асно набояд ҷалб ё ин ки дар амалиётҳои ҷанги шахсони ба сини 18-сола нарасидаро истифода баранд.

2. Давлат-иштирокчиёни ҳамаи чораҳои заруриро бо мақсади хабарросонии чунин ҷалб ва истифода, инчунин чораҳои ҳуқуқии қабулшуда, ки барои зарурият рад ва чунин амал криминали қабул мекунад.

3. Истифодаи ин модда дар Протоколи мазкур буда, вазъияти юридикӣ ягон тарафи ихтилофоти мусаллаҳонаро даҳлат намекунад.

Моддаи 5.

Ҳеч чиз дар Протоколи мазкур наметавонад чун ҳолати радшаванда дар қонунбарории давлат-иштирокчӣ ва ё дар шартномаҳои байналхалқӣ ва ҳуқуқи байналхалқии гуманитарии дохилшуда, ки асосан дар барқароршавии ҳуқуқи кӯдак саҳмгузораст, маънидод карда мешавад.

Моддаи 6.

1. Ҳар як давлат-иштирокчӣ дар чорчубаи юрисдиксияи худ тамоми чораҳои ҳуқуқӣ, маъмурӣ ва дигарро заруриро барои таъмини амали таъсирбахш ва истифодаи ҳолати Протоколи мазкурро қабул мекунанд.

2. Давлат-иштирокчӣ ӯҳдадор аст, ки паҳнкунӣ ва васеъ ва тарғиботро бо воситаи принципҳои муносиб ва ҳолати Протоколи мазкур байни кӯдакон ва калонсолон.

3. Давлат-иштирокчиён тамоми чораҳоро барои мӯҳаёи он, ки шахсони дар зери юрисдиксияи онҳо бударо ҷалб ё истифода бурда дар амалиётҳои ҷангӣ бар зидди Протоколи мазкур сафарбари кардан ва ё бо роҳи дигар аз хизмати ҳарбӣ озод кунанд. Дар зарурат Давлат-иштирокчиён ба ин шахсон тамоми ёриҳои талабшударо бо мақсади психологӣ, мерасонанд, инчунин якҷоякунии иҷтимоиёти онҳо.

Моддаи 7.

1. Давлат-иштирокчиён барои амали гардонидан дар қорҳи Протоколи мазкур инчунин дар қори огоҳикунонии ягон ғайолият, ки ба инқори Протоколи мазкур ва дар қори барқароркунӣ ва якҷоякунии иҷтимоии шахсоне, ки қурбони амалиётҳо шуданд, ки зидди Протоколи мазкур мебошанд, инчунин бо роҳи ҳамкорииҳои техникӣ ва ёрии молиявӣ. Чунин ёриҳо ва ҳамкорииҳо бо роҳи маслиҳатҳо бо Давлат-иштирокчиён ҷалбшаванда ва бо Созмонҳои байналхалқӣ муносиб баргузор мегардад.

2. Давлат-иштирокчиёне, ки қобили амали гаронидани онро доранд чунин ёриро дар чорчубаи барномаҳои дутарафа, ҷандтарафа ва дигар буда, ё ин ки махсусан бо миёнаравии фонди ҳаққиғазогии ихтиёрӣ, ки бо қоидаҳои Ассамблеяи Генерали мутобиқанд, ташкил шудаанд.

Моддаи 8.

1. Ҳар як Давлат-иштирокчиён баъди ду соли ба эътибор даромадани Протоколи мазкур барои ин Давлат-иштирокчиён маъруза ба Комитет оиди ҳуқуқҳои кӯдак, ки маълумотҳоро ҳамаҷонибаро оиди чораҳо дар бар мегирад, инчунин чораҳоро бо мақсади ба амал гардонидани ҳолате, ки иштирок ва даъватро тааллуқ доранд, дар бар мегиранд.

2. Баъди маърузаи ҳамаҷониба ҳар як Давлат-иштирокчиён ба маърузаҳояшон, ки ба Комитет оиди ҳуқуқи кӯдакон мутобиқи моддаи 44 Конвенсияи пешкаш кардаанд, ҳама гунна маълумоти иловагиро, ки ба амали гардонии Протоколи мазкур дахл доранд, илова мекунанд.

3. Комитет оиди ҳуқуқҳои кӯдак аз Давлат-иштирокчиён маълумоти иловагиро барои амали гардонидани Протоколи мазкур дахл доранд метавонанд, талаб кунанд.

Моддаи 9.

1. Протоколи мазкур барои ҳар як давлати имзогузоранда кушода аст, ки Созишнома тасдиқ ва ё якҷояшавии онро имзо гузоштаанд.

2. Протоколи мазкур барои якҷояшавии ҳар як давлате, ки Созишнома ва якҷояшавии тасдиқи барои нигоҳдори ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид дода мешавад.

3. Котиби Генералӣ дар сифати депозитарияи Конвентсия ва Протоколи мазкур амал мекунад, ба давлат-иштирокчӣни Конвентсия ва ҳамаи давлатҳое, ки аҳднонаро имзо гузоштанд, барои нигоҳдории ҳар як санади тасдиқшуда ё ҳуҷҷати якҷояшавии супорида мутобиқи моддаи 13.

Моддаи 10.

1. Протоколи мазкур баъди се моҳи нигоҳдории (депонирование) он дар назди Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид, ки даҳум Санади тасдиқи ё ин ки даҳум ҳуҷҷат оиди якҷояшавист эътироф пайдо мекунад.

2. Барои ҳар як давлате, ки тасдиқ ва ё якҷояшавии Протоколи мазкурро ба он баъди эътироф пайдо мекунад, ки Протоколи мазкур баъди се моҳи нигоҳдории он ва санади тасдиқӣ ё ҳуҷҷати якҷояшавӣ эътироф пайдо мекунад.

Моддаи 11.

1. Ҳар як давлат-иштирокчӣён метавонад дар ҳолати зарурият Протоколи мазкурро бо роҳи огоҳиномаи хаттӣ ба номи Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид, ки баъдан ба дигар Давлат-иштирокчӣён Конвентсия ва дигар давлатҳо маълумот медиҳанд. Бекоркуни баъди 1 сол аз рӯзи қабули огоҳиномаи хаттӣ ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид эътибор пайдо мекунад. Агар дар рузи тамом шудани бекоркуни дар Давлат-иштирокчӣён ихтилофоти мусаллаҳона чой дошта бошад, бекоркуни то ба охир расидани ин ихтилофоти мусаллаҳона эътибори худро пайдо мекунад.

2. Чунин бекоркуни Давлат-иштирокчӣён аз вазифаҳои худ озод намекунад, ки дар Протоколи мазкур омадааст ба ҳама гунна амалҳо, ки то рӯзи ба эътибор омадани бекоркуни пеши роҳи ҳалли ҳама гунна масъалаҳое, ки барои аз назар гузарони ба Комитет омадаанд, то рузи қабули бекоркуниро намегиранд.

Моддаи 12.

1. Ҳар як давлат-иштирокчӣ метавонад ба Протоколи мазкур иловаҳои худро ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид пешниҳод кунад. Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид ҳар як иловаҳои пешниҳодшударо ба давлат-иштирокчӣён мефиристад, бо хоҳише, ки ба вай оиди ҳамовоз шудан барои даъвати Конференсияи давлат-иштирокчӣён бо

мақсади муоинакунии масъалаи мазкур ва барои он овоздиҳи хабар диҳанд. Агар барои даъвати Конференсия аз се як ҳиссаи давлат-иштирокчиён овоз диҳанд, Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид ин Конференсияро дар зери ҳимояи Созмони Милали Муттаҳид даъват мекунад. Ҳар як иловае, ки дар овоздиҳи аз тарафи давлат-иштирокчӣ ки дар овоздиҳии ин Конференсия иштирок дорад ба Ассамблеяи Генералии Созмони Милали Муттаҳид барои тасдиқ пешниҳод карда мешавад, миқдори зиёди овозҳоро мегирад.

2. Иловаҳо баъди тасдиқ аз тарафи Ассамблеяи Генералии Созмони Милали Муттаҳид ва қабули зиёдтари давлат-иштирокчии Протоколи мазкур мутобиқи тартиби Конститутсияи онҳо эътибори худро пайдо мекунад.

3. Вақте ки иловаҳо эътибори худро пайдо мекунанд, онҳо барои давлат-иштирокчиёне, ки онҳоро қабул кардаанд, хатмианд, лекин барои дигар давлат-иштирокчиёни Протоколи мазкур бо иловаҳои аз тарафи онҳо қабулшуда хатмианд.

Моддаи 13.

Протоколи мазкур, ки матнҳои бо забонҳои англисӣ, арабӣ, испанӣ, инчунин, русӣ ва фаронсавӣ, ки саҳеҳенд барои нигоҳдори ба архиви Созмони Милали Муттаҳид супорида мешавад.